

Fővárosi Törvényszék
Katonai Tanácsa

Budapest

útján az

Alkotmánybíróság

Budapest

részére

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		Hiv.sz.: 41.Kb. 55/2017.
Ügyszám: N/ 00910 - 0 / 2021		
Érkezett: 2021 APR 21.		
Példány: 1	Kezelőiroda:	A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KATONAI TANÁCSA 3.
Melléklet: 2 db.	1	
		2021 -02- 18 Nyt. szám: 41. Kb. 55/2017
		Mell. lapszáma:.....

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Dr. Szőke Norbert védő a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb. 55/2017/225. számú, illetve a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf. 66/2019/70, számú ítéleteivel szemben az ügyben érintett :

- XXIV. r. [REDACTED]

terhelt vonatkozásában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27.§.-a alapján

alkotmányjogi panaszt

terjesztek elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának fent írt számú határozatainak Alaptörvény ellenességét és a támadott bírói döntéseket semmisítse meg.

I. Indítvány és hatáskör

A jelen alkotmányjogi panasz benyújtására azért került sor, mert az első- és másodfokon eljáró bíróságok az ítéleti ténymegállapítás a büntető eljárásban lefolytatott bizonyítást illetően megsértették a tisztességes eljárásra vonatkozó szabályokat, valamint anyagi jogszabálysértést követtek el, továbbá a jogorvoslati fórumként eljáró másodfokú bíróság az indokolt bírósági döntéshez való jog megsértésével hozta meg határozatát.

A jogerős ítélettel szemben rendes jogorvoslatnak már nincs helye, így az Abtv. hivatkozott szakasza alapján törvényes határidőn belül alkotmányjogi panaszt nyújtunk be.

II. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett részei

„XXVIII. Cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése a kialakult gyakorlatnak megfelelően az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. Cikke szerint értelmezi és használja a tisztességes eljárás fogalmát. A Magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában a (6/1998. (III.11.) AB Határozat) sokat idézett összegzése szerint a tisztességes eljárás „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni, ezért egyes részletek hiánya ellenére épp úgy mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan” avagy „nem tisztességes”.

Álláspontunk szerint tehát ebben az ügyben az eljáró bíróságok alapvetően a tisztességes eljáráshoz való jogot sértették meg, amely többek között a fegyveregyenlőséget, továbbá az indokolt bírói döntéshez való jogosultságot is magába foglalja. Az Alaptörvény és az általunk hivatkozott tisztességes eljárás kapcsolatrendszerét az alábbiakban részletezzük :

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek-e szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog elsősorban nem az egyéneket megillető jog, hanem az igazságszolgáltatás egyik legfontosabb alapelve és a jogállamiság elvének lényegi, tartalmi eleme. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jogot részben az EJEB gyakorlatára tekintettel értelmezi, az EJEB pedig a bírói döntések tartalmával összefüggésben rámutatott, hogy valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrésztől erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat és a bírói döntések tekintélyét. (Taxquet kontra Belgium (926/05) 2010.11.16.) Az EJEB ezért a jogértelmezés állított tartalmi hibáját kivételesen ugyan, de akkor is vizsgálja, ha a bíróságok kiszámítható és egységes

értelmezésen alapuló joggyakorlatának hiányát veti fel. (Beian kontra Románia (30658/05.) 2007.12.06.) Ez ugyanis a tisztességes eljáráshoz való jog és ezen keresztül a jogállamiság elvének a sérelmét alapozhatja meg.

Az EJEB értelmezésével hasonlóságot mutat az Alkotmánybíróságnak az a gyakorlata, mely szerint egy szabályozás felülírása kitágítása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem contra legem jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét. A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntések eszközévé, ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatóság és előreláthatósági elvárás. (3026/2015. (II.9.) AB Határozat) A kirívó jogértelmezési hiba, tehát az Alkotmánybíróság gyakorlatában kivételes esetben felvetheti a jogállamiság sérelmét is.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően elsőként a 7/2013. (III.1.) AB Határozatban vetette össze a korábbi Alkotmány és az Alaptörvény érintett rendelkezéseinek tartalmát. Ennek eredményeként arra jutott, hogy a korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és az Alkotmánybíróság a jövőre nézve is irányadónak tekintette a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi Alkotmánybírósági gyakorlatot.

Az Alkotmánybíróság, tehát a 7/2013. (III.1.) AB Határozatban kifejezetten az Alaptörvény 24. Cikk (2) bek. d.) pontjában és az Abtv. 27.§.-án alapuló hatáskörében, összefüggésben megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatával kimunkált – alkotmányos követelmények nem csak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők.

Az Alkotmánybíróság tehát arra a megállapításra jutott, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban fenntartott korábbi Alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazásának továbbra sincs akadálya. (például: 8/2015. (IV.17.) AB Határozat indokolás (57)) Ezt követően ebben a szellemben születek meg az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésével összefüggő döntései.

A tisztességes eljárás (fair trial), amint arra már utaltunk is, az Alkotmánybíróság döntéseiben kimunkált alkotmányos mérce szerint olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére épp úgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. (6/1998. (III.11.) AB Határozat, ABH 1998.91.95.)

A tisztességes eljárás követelménye által meghatározott garanciák, a bírósághoz való jog megannyi konkrét feltételét tartalmazzák, amelyek nem abszolútak abban az értelemben, mint például az ártatlanság véelme, de amelyek az általános szabály szerinti mérlegelésnek mégis abszolút korlátai. Nincs olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás tisztességes voltát arányosan ugyan, de korlátozni lehetne, hanem a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérv rendszer, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta. (6/1998. (III.11.) AB Határozat, ABH 1998.91.99.) A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. (14/2004. (V.7.) AB Határozat, ABH 2004.241.266.)

Az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nedvesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő úgynevezett részjogosítványok. (7/2013. (III.1.) AB Határozat)

Az említett AB Határozatban nevesített részjogosultságok közül kifejezetten a panaszunk tárgyát illetően meg kell említeni a következőket :

A törvény által létrehozott bíróság az észszerű időn belüli elbírálás követelménye és a szabály ugyan ténylegesen nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége (8/2015. (IV.17.) AB Határozat Indokolás (63)), ugyanígy a tisztességes eljáráshoz való jog részének tekinti az AB gyakorlata az érintett jogát, az indokolt bírósági döntéshez. (7/2013. (III.1.) AB Határozat indokolás (34))

Az Alaptörvény XXVIII. Cikkéhez fűzött indokolás jegyzi meg, amire már én is utaltam, hogy a tisztességes eljárásnak az Egyezmény – és Alkotmány szövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a „fegyverek egyenlősége”, amely a büntető eljárásban az biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Mindemellett azt tudomásul vehető, hogy a fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele (és a nemzetközi szervek esetjogában is leginkább kimunkált területe) a felek mindegyikének személyes jelenléte az eljárási cselekmények során, illetve egyes eljárási szereplők (például szakértők) megtartása semleges pozícióban. A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a fair trial elve, a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményeivel. (6/1998. (II.11.) AB Határozat) Szintén ugyanezen döntés alapján függ össze az eljárás tisztessége a bizonyítékok és dokumentumok megismerésével. (793/B/1997. AB Határozat)

III. A személyes érintettség

Az érintett büntető eljárásban a kérelemben elítéltet a tisztességes eljárásra vonatkozó, a későbbiekben kifejtett szabályok megsértésével ítélték végrehajtandó szabadságvesztésre, így a személyes érintettség kétséget kizáróan megállapítható.

IV. Az ítéleti ténymegállapításról

A bírói döntéseknek a tények valósághű megállapításán kell nyugodniuk, mert így a véglegesség igényével léphetnek fel a társadalom tagjai előtt. (34/2013. (XI.22.) AB Határozat) A törvényesség és jogállamiság alkotmányos követelménye miatt elengedhetetlenül szükséges a bizonyítás perrendszerű lefolytatása, különben az eljárási görbében megfogalmazott normák értelmüket vesztenék. A jogszabály betartása garanciát is biztosít a büntető eljárásban lefolytatott különféle bizonyítási cselekmények szabályszerűségének és törvényességének megítélése során. (Erdei Árpád: A trónfosztott királynő uralkodása, avagy a bizonyítás elmélet szent tehene. Magyar jog 1991/4. 214. o.)

A fenti elvárásoknak az eljáró bíróság ténymegállapításai álláspontunk szerint nem felelnek meg:

Az eljárás során többször hangot adtunk annak, hogy már maga a vádirat az egyes cselekményeknél konkrétan megállapítható ténymegállapításokat nem tesz, pontosabban nem tudott tenni, hanem ezt azzal pótolta, hogy „a kialakult szokásokra” hivatkozva alapoz meg tényállításokat. (Így pl. arra nézve, hogy milyen kötelességhez milyen összeget lehet társítani, több személyt is meghallgat a vádhatóság azzal a kérdés feltevésével, hogy „egyed ért-e azzal, hogy”.)

Az ítélet részben túllép ezeken a megállapításokon és következetesen nem fogadja el kellő bizonyíték hiányában az úgynevezett túlsúllyal kapcsolatos kötelességhez és ugyancsak nem fogadja el a vádiratban vélelmezett összegeket, csak abban az esetben, hogy ha a bíróság szerint az adott cselekménynél erre közelebbi adat is van. (pl. szóban elhangzik az összeg) Ezzel együtt azonban meg kell állapítani, hogy az ítélet mégsem tud a kívánt módon elhatárolódni a vádirattól, hisz saját maga is kijelenti, hogy az elsőfokú ítélet (a könnyebb értelmezhetőség kedvéért követi az ügyész vádiratát) az egyes rész-cselekmények pontokba szedése kapcsán és csak azokban az esetekben emeli ki és rögzíti külön, amelyeknél a bíróság lényegesen eltérő tényállást állapított meg. Ahogyan arra már utaltunk is a bírói ténymegállapításnál mégis döntő szerepet kapnak a vádhatóság jelentéseiben leírtak. (I. fokú ítélet 63. o. 2. bek.)

Ezzel kapcsolatban két aggály is felmerül. Az egyik, hogy az ítélet visszatérően tesz olyan megállapítást, hogy „a vádlott a továbbiakban a vádiratban írt magatartást tanúsította”. Ez felveti azt, hogy valamilyen módon az ítélet önállóan nem, hanem csak a vádirattal együtt értelmezendő. Ilyen ítéletszerkesztési megoldást nem ismer a bírói gyakorlat.

A másik lényeges probléma, hogy pontos összeget ugyan nem állapít meg a bíróság, azonban rendszeresen tesz olyan megállapítást, hogy az adott vádlott ismeretlen összegű készpénzt fogadott el, illetve olyat hogy pénznek megfelelő tárgyat fogad el.

Ennek az ítéleti tényállításnak az értelmezése rendkívül nehéz és nem tekinthető egyértelműnek és teljesen világosnak. Nem vonja senki kétségbe, hogy a határra érkező ukrán állampolgárok rendszeresen adtak pénzt a vádlottaknak, de ez nem alapozhatja meg azt az ítéleti bizonyosságot, hogy minden egyes alkalommal, amikor az érintett vádlott az ilyen vagy olyan mozdulatot megtette akkor valóban pénz elvételére és annak elrejtésére került volna sor. Ezeknek a mozdulatoknak számos, más egyéb oka is lehetett. Álláspontunk szerint ez az ítéleti ténymegállapítás ugyanúgy megalapozatlan vélelem, csak most már szűkebb körben, mint amit a Vádhatóság tett, aki a saját értékelése szerint ehhez mindig hozzá”következtetett” ilyen vagy olyan okból egy bizonyos összeget is. A bíróság a pontos összeg megállapítását ugyan többségében mellőzi, de mindig feltételezi, hogy csak pénz elfogadásáról lehet szó.

A felvételek tárgyalótermi megtekintése során a Tisztelt Törvényszék döntően hagyatkozva a nyomozati anyaghoz ugyanakkor egyértelműnek tekintette, hogy ezek a pontosan ott sem látható mozdulatok nem takarhatnak semmi mást, mint a pénz elvételét, illetve elrejtését. A bíróság megoldása így olyan helyzetet teremtett, hogy akár a kéz vértlen zsebre dugása vagy más mozdulata már egy újabb rendbeli vesztegetés megállapíthatóságához vezethetett. A felvételeknek az általunk becsatolt szakvéleménnyel történő összevetése mindenképpen kihatással lett volna a ténymegállapításra. (feltehető, hogy a többi vádlott esetében is hasonló megállapításokat lehetett volna tenni.)

Álláspontunk szerint ezért indokolt lett volna a két szakvélemény állításait a tárgyaláson összevetni az ott megtekintett felvételekkel.

V. A bizonyítás során a külső kamera felvételek törvénysértő felhasználása

A vádirati ténymegállapítás igen lényeges támogató pontja a NAV által készített külső felvételek felhasználása. A külső felvételek nélkül ugyanis nem állapítható meg, hogy mikor milyen jármű érkezett a helyszínre és az sem, hogy ezekkel szemben volt e vagy sem és ha igen akkor milyen intézkedés. A külső felvételek hiánya következtében csak a belső felvételek alapján lehet megkísérelni – ha ez egyáltalán lehetséges – a tényállás megállapítását. Ez esetben tehát maga az intézkedés már nem látszik, pusztán a fülkében

történtek értékelhetőek. Az ide benyújtott útlevelekhez viszont már nem kapcsolható érkező és távozó jármű. Ebben az esetben szinte megoldhatatlan feladatként jelentkezik személyenként és esetenként annak eldöntésére, hogy az útleveleből a pénz kivételére mikor került sor fülkén kívül, vagy azon belül.

A külső felvételekkel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy törvényességi aggályok miatt – a valóban archivált nyolc nap kivételével – kizárt azok felhasználhatósága.

A kamerafelvételek időbeli felhasználhatóságát illetően több jogszabály is tartalmaz rendelkezést, amelyek közül itt a Rendőrségi Törvény 42.§.-ára utalunk, amelynek a (7) bek-e egyértelműen rögzíti, hogy az adott szituációnak megfelelően 3 munkanap, 5 munkanap vagy a rögzítést követő 30 nap elteltével törölni kell azokat.

A NAV által készített felvételekre – mint jelen esetben is – hasonló rendelkezések vonatkoztak, ha más hatóság nem kérte a felvételek archiválását, akkor legkésőbb 30 nap elteltével törölni kellett azokat. (Mellékelten informatikai szakértői véleményt is csatoltunk be, amely a külső felvételek felhasználhatóságát illetően a fent kifejtett álláspontok, sőt ennél még szigorúbb feltételrendszert állapítja meg.)

A külső felvételekkel kapcsolatban egyedül arra van adat, hogy a NAV a Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztályát 2016. március 17.-én tájékoztatta arról, hogy megküldi a külső felvételeket. Ebből értelemszerűen következik, hogy azok bekérésére ehhez az időponthoz képest rövid idővel korábban kerülhetett sor.

Ez azonban nemcsak az archivált, hanem a teljes folyamatos felvétel volt, abból a jogszabályi rendelkezésnek megfelelően nem töröltek semmit.

Az adott időszakban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által a határátkelőhelyeken telepített kamerák, biztonsági térfigyelő rendszer működését a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. tv. 6.§. (2)-(3) bekezdése, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Elnöke által kiadott 2125/2014. sz. Szabályzat rendezte.

A Szabályzat 30. pontja szerint a térfigyelő rendszer által közvetített, rögzített adatok archiválását és a 30 napon túl tárolt tartalom törlését a rendszer automatikusan végzi. (Ez az automatikus törlés nyilván nem működött, mert nemcsak a vád tárgyává tett napok kerültek rögzítésre, hanem az informatikai anyag mennyiségéből következik, hogy a folyamatosan felvett egyre csak halmozódott és abból nem töröltek semmit.)

A Szabályzat 32. pontja kimondja, a rögzített adatok vonatkozásában a felhasználási területet és a célokat a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI tv. 6.§. (2) bekezdése tartalmazza, amely szerint:

„A vámhatóság a vámhatósági intézkedés során az érintett személyről, a környezetről, illetve a vámhatósági intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról kép- és hangfelvételt készíthet. A vámhatóság által készített kép- és hangfelvétel, illetve az abban szereplő személyes adat az esemény helyszínén elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt kezdeményezett eljárás, illetve a vámhatóság hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági eljárás során vagy az érintett jogainak gyakorlása céljából használható fel.”

A jogszabály szövegéből egyértelmű, hogy a kép- és hangrögzítés célja a vámhatósági intézkedés körülményeinek dokumentálása. Jelen esetben azonban a rendőrség határrendészeti tevékenységének vizsgálata, határrendészek cselekményei kapcsán kerül sor a felvételek vámhatóság általi felhasználására, amely álláspontom szerint célhoz kötöttség általános elvének sérelmével jár.

A 6.§. (3) bekezdés kimondta, „ha a kép- vagy hangfelvételen rögzített cselekmény miatt büntető- vagy szabálysértési eljárás nem indul, a kép- és hangfelvételt legkésőbb a rögzített cselekmény időpontjától számított harminc nap elteltével törölni kell”.

A törvényi felhatalmazás szerint tehát a Nemzeti Védelmi Szolgálat által végzett titkos információgyűjtés (büntető feljelentés nélkül) nem adott jogalapot a készült felvételek 30 napon túli archiválására, hisz ekkor még büntetőeljárás nem indult.

A tárgyaláson lefolytatott bizonyítás során több esetben előfordult, hogy az ügyész jelezte, hogy a soron következő vádponthoz nem áll rendelkezésre külső felvétel. Ennek ellenére ugyanúgy készült írásban jelentés a külső és belső felvételek összevetéséről mintha lett volna és az felhasználásra is került.

VI. További eljárási szabálysértések és a vádmódosítás

Foglalkoznunk kell a védelmet megillető jogokkal is, amelyek kapcsán utalok arra, hogy az Alkotmánybíróság már működésének kezdetén kimondta, hogy a védelemhez fűződő jog az alkotmányos büntető eljárás egyik olyan alapelve, amely a büntető eljárás valamennyi szakaszában számtalan külön részletszabályban érhető tetten. (8/2013. (III.1.) AB Határozat) Ugyanezt a korai Alkotmánybíróság a 25/1991. AB Határozatában úgy fogalmazta meg, hogy a védelemhez való jog az alkotmányos büntető eljárás alapelve, az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelemhez való jog a büntető eljárás alá vont személy azon jogaiban illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntető jogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtse, az igénnyel szembeni érveit felhozhassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse.

A fentiekre figyelemmel ezért a védelemhez való jog alkotmányos megítélése csakis a terhelt és a védő jogainak együttes szemlélete alapján lehetséges. Az Alkotmánybíróság következet gyakorlatában a jogállami büntető eljárás korlátozhatatlan minősége az eljárás tisztessége, amelynek egyik eleme az a követelmény, hogy a terhelt védelemhez való joga hatékonyan érvényesüljön. (17/2005. (IV.28.) AB Határozat, ABH 2005.175.185.) Mindezek egyértelműen kapcsolódnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott védelemhez való joghoz is. Az Alkotmánybíróság fent idézett határozata (8/2013. (III.1.) AB Határozat) megjegyzi azt is, hogy az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII.13.) AB Határozatában elvi jelentőséggel kimondta, hogy az egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés. (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségi Okmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye) Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. (ABH 2011. 291.321., legutóbb megerősítve: 32/2012. (VII.4.) AB Határozat, ABK 2012. 228.233.) A határozat szerint a hazai alapjogvédelem minimum szintje tehát nem süllyedhet a vállalt nemzetközi jogi elvárások alá. Mindebből következően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. Cikk (3) bekezdésében elismert védelemhez fűződő jogból fakadó minimális elvárások meghatározásakor figyelemmel volt a vállalt nemzetközi és uniós jogi elvárásokra, különösképpen a bíróság által kimunkált gyakorlatra.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a másodfokú eljárás során a nyomozati szakban elkövetett szabálysértések csak kivételesen és akkor jutnak jelentőségre, ha azoknak a súlya olyan mértékű, hogy büntetőjogi főkérdések (bűnösség megállapítása a cselekmény jogi minősítése, büntetés kiszabása) tekintetében lényeges kihatása van.

Ebben az ügyben már a bírósági eljárás elején kifogásoltuk, hogy az iratismertetés (még a régi Be. szabályai szerint) gyakorlatilag nem történt meg.

Az iratismertetéssel kapcsolatban nem mehetünk el szó nélkül amellet sem, hogy a védelem számára nem biztosították a teljes irat megismerését, hanem az ügyész döntötte el, hogy mi az ami megismerhető és mi az ami nem. Emiatt a az ügyben eljáró más védő részéről panasz benyújtásra is sor került, amelyet a Legfőbb Ügyészség helytelen törvény értelmezés mellett elutasított. A Be. 193.§. (1) bek.-ének első mondata egyértelmű a tekintében, hogy a nyomozás összefűzött iratait kell megismerhetővé tenni, amelyről Láng László Legfőbb Ügyészségi Osztályvezető a Kommentárban maga írja hogy ennek garanciális jellege van. Az a tény, hogy a bekezdés második mondata azt tartalmazza, hogy lehetővé kell tenni hogy a gyanúsított és védő az esetleges vádemelés alapjául szolgáló összes iratot megismerhesse kétség kívül nem szerencsés fogalmazás, mert itt az iratismertetés egyik céljára utal a törvény szöveg, konkrétan arra, hogy a terhelt és a védő megismerheti a vádemelés alapját. De ez nem szűkítő értelmű és nem azonos azzal, hogy az ügyész dönti el hogy mi az amit a

maga részéről a vádemelés alapjának tekint, mi az, amit megmutat és mi az amit nem, mert az irat ismeretnek teljes körűnek kell lenni.

A törvény szerint az ügyész közvádoló. Ebben a minőségében kötelessége a mentő és az enyhítő körülmények feltárására is. Így ha elfogadnánk, hogy az ügyész csak a vádat alátámasztó bizonyítékokat megismerését tenné lehetővé, akkor az a védelmi jogok egyértelmű sérelmével járna, mert nem ismerhetné meg az enyhítő és mentő körülményeket.

Az irat ismeret hiánya különös jelentőséggel bír amiatt is, hogy a Vádhatóság a tárgyalási szak végén hozakodott elő egy társas elkövetési formával is, a bünszövegséggel. Nyilván indokolt lett volna ilyen minősítés mellett az erre okot adó cselekmény iratainak is kellő időben történő megismerése, és a bizonyítási eljárás ennek megfelelően folyt volna le.

A lényeges eljárási feltételek közé sorolható, hogy a már sokat emlegetett külső felvételek tehát nem álltak a védelem rendelkezésére, sőt még a bíróság is késedelmesen kapta meg. Ezek a felvételek egyébként is olyan terjedelmű informatikai bázison voltak elhelyezve, hogy a tárgyalóteremben is csak külön informatikus segítségével lehetett azokat megismerhető állapotba hozni. Ez nem képezte akadályát annak, hogy a Vádhatóság menet közben jelentéseket készítsen a külső – belső felvételek összevetéséről és azokat minden vádlottnál bizonyítékként kezelje. Ezeket a bíróság kivétel nélkül mindet ismertette is.

Ugyanitt kell említést tennem arról is, hogy a Tisztelt Vádhatóság a bizonyítási eljárás előrehaladtával folyamatosan módosította a vádat. Ez odavezetett, hogy az Ügyészség az eljárás végén egységes szerkezetbe foglalta a módosításait és a 135 oldalas vádiratot 2019.06.05.-én e-mailen küldte meg a Fővárosi Törvényszéknek, ahonnan még ugyanaznap ugyancsak e-mailen érkezett meg hozzánk, azzal a jelzéssel, hogy a következő tárgyaláson (2019.06.12.-én) majd papír alapon is megkapjuk és ha tudjuk a védencünk e-mail címét akkor azt részükre „továbbítani” lehet. Mindehhez hozzátéve azt is, hogy „ne lepődjünk meg, hogy 4 részletben kerül megküldésre a vádmódosítás, mert sajnos sem az Ügyészségi, sem a Bírósági scannel nem tud egybe olvasni ennyi iratot”.

Az ügyben a vádlottak távollétében kézbesítési megbízottként jártunk el, a következő tárgyalás 06.12.-én volt (közben a pünkösdünnep is), így gyakorlatilag a vádlottak részére csak a tárgyalás napján került sor a vádirat kézbesítésére. (Megjegyezzük, hogy ilyen határidők és ilyen terjedelmű anyag és módosítás mellett a kézbesítési megbízott szerepe teljesen formálissá válik, hisz a megfelelő kézbesítés nyilván lehetetlen.)

Kétségtelen tény, hogy a védelem erre figyelemmel nem kérte a tárgyalás elnapolását. Mégis meg kell azonban említenünk, hogy a vádmódosítás igen lényeges elemeket is tartalmazott. Az egyik legfontosabb változás például az volt, hogy miután a Tisztelt Törvényszék a bizonyítási eljárás során rendre nem fogadta el a túlsúly megállapításával kapcsolatos

ügyészi álláspontot, így ennek „helyettesítéseképpen” sor került az üzletszerűség mellett a bűnszövetség, mint minősítő körülmény megállapítására történő indítványra, több vádlott esetében, több ponton is. A vádmódosítás egyébként ezzel nem ért véget, hisz az Ügyészség még a vádbeszéd során is próbálkozott további módosításokkal, amelytől a bíróság felhívására tekintett el.

A védelem jogai emiatt is egyértelműen sérültek, hisz az egész eljárás során a bűnszövetség tekintetében nem volt védekezés, mert az alapvetően nem volt a bizonyítás tárgya.

VII. Anyagi jogszabály alkalmazása

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (4) bekezdése szerint „Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”.

Közismert, hogy a jogalkotó a vesztegetés vonatkozásában a bűncselekmény befejezettségét rendkívül korai stádiumban határozza meg. Ennek megfelelően a vesztegetés akár az előny kérésével, de magával az elfogadás tényével is befejezetté válik. Ebben az ügyben több esetben került sor külön további egy vagy akár több rendbeli bűncselekmény megállapítására, olyan esetben amikor a szolgálatban lévő vádlott nem közvetlenül az utastól, annak útleveléből jut pénzhez, hanem különböző helyen és módon egyik vádlott ad pénzt a másik vádlottnak. Ebben a szituációban az aki adta a pénzt feltehetően (de ez sem bizonyított) elfogadta az előnyt, tehát maga a vesztegetés mint bűncselekmény befejeződött. A bűncselekményből származó pénz továbbadása már csak valamilyen bűnkapcsolati magatartásként értékelhető. Felmerülhet az orgazdaság, azonban tudjuk, hogy a vesztegetés nem szerepel az orgazdaságot megvalósító bűncselekmények felsorolása között. Felmerülhetne esetleg a bűnpártolás megvalósulásának a vizsgálata is, azonban az ítéletnek az az alapkoncepciója, hogy valamennyi vádlott tudott arról, hogy a társaival együtt milyen cselekményeket követnek el, így értelemszerű, hogy a bűnpártolás megállapítására sem kerülhet sor, még az ún. tárgyi bűnpártolás sem állapítható meg, mert nem került bizonyításra, hogy a cselekményt a pénzt elfogadó személy érdekében követték el. Az eltérő tényállási elemek miatt a pénzmosás megállapítása se jöhet szóba.

Azokat az eseteket tehát, ahol valamely vádlott a társától fogad el pénzt vagy az események során elővesz pénzköteget és ahhoz hozzáteszi az éppen akkor elfogadott pénzt, nem valósíthatnak meg bűncselekményt, hanem büntetlen utócselekménynek tekintendők.

Önmagában a pénz átvétele, elfogadása a teljeskörűen fel nem tárt tényállás szempontjából vesztegetésnek nem minősülhet a kialakult gyakorlat szerint.

E szempontok figyelembe vételével az alábbi vádlottaknál vesztegetés btt.-e nem állapítható meg, így az ebben történő elítélésük anyagi jogszabály sértésnek minősül.

VIII. Az indokolt bírósági döntéshez való jog sérelme

Utaltunk már rá, hogy az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) AB Határozatában a tisztességes eljáráshoz való jogot annak egyik részjogosítványával – az indokolt bírói döntéshez való joggal – összefüggésben vizsgálta.

Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály Alaptörvény ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. (7/2013. (III.1.) AB Határozat)

Jelen eljárásban az ítélet sarkalatos pontjait illetően nem meggyőző és elfogadható a bírói indokolás.

Így van ez például a külső kamera felvételek törvénytörő felhasználását illetően, ahol az egyértelmű tényeket sem fogadta el az elsőfokú bíróság, ebből következően az indoklása semmiképpen nem megfelelő. A Tisztelt Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mindezt megismétli, de nem ad okszerű választ a védelmi érvelésekre.

Ugyanebbe a körbe tartozik, hogy a szakértői bizonyításra vonatkozó indítvány elutasításra került, azzal az indoklással, hogy az nem szakkérdés, ugyanakkor maga a hatóság is szakértőkkel dolgoztatja fel az anyagot. A nyomozati szakban elkövetett szabálysértések és a vádmódosítással kapcsolatos törvénytörő eljárás szintén válasz nélkül maradt.

A ténymegállapítást illetően az egyik legjelentősebb mulasztás, hogy a bíróság miért fogadja el kellő kritika nélkül a vád megállapításait, a vádlottak egyes mozdulatairól, amelyek valójában nem is látszanak egyértelműen. Ez nem más, mint a vádiratban írtak hallgatóságos, de semmivel sem indokolt elfogadása.

Elvi kérdésnek tűnik, de mégis fontos, hogy nem osztjuk a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy „a bizonyíték érvénytelenségét tehát a beszerzés során elkövetett jogsérelem súlya akkor eredményezheti, ha az olyan jelentőségű, mint a bíróság, mint az ügyészség vagy a nyomozó hatóság által elkövetett bűncselekmény, tilalmazott módszer vagy az eljárás résztvevőinek lényeges jogsérelme. Másképpen megfogalmazva ezt azt

11

jelenti, hogy eljárási hiba miatt akkor nem tekinthető érvényesnek és felhasználhatónak ez bizonyíték, ha beszerzéséhez vezető jogsérelem perújítási ok alapjául szolgálhat.”.

Ennek a megközelítésnek nem lehet helye, hisz a tiltott bizonyíték nem csak bűncselekmény, hanem más egyéb módon is születhet, így ha teret engednénk a fentieknek akkor kiüresedne a bizonyítékok tilalmával kapcsolatos törvényhely.

. Az indokolt bírósági döntéshez való jog sérelme

Utaltunk már rá, hogy az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) AB Határozatában a tisztességes eljáráshoz való jogot annak egyik részjogosítványával – az indokolt bírói döntéshez való joggal – összefüggésben vizsgálta.

Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály Alaptörvény ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. (7/2013. (III.1.) AB Határozat)

Jelen eljárásban az ítélet sarkalatos pontjait illetően nem meggyőző és elfogadható a bírói indokolás.

Így van ez például a külső kamera felvételek törvénytörő felhasználását illetően, ahol az egyértelmű tényeket sem fogadta el az elsőfokú bíróság, ebből következően az indoklása semmiképpen nem megfelelő. A Tisztelt Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mindezt megismétli, de nem ad okszerű választ a védelmi érvelésekre.

Ugyanebbe a körbe tartozik, hogy a szakértői bizonyításra vonatkozó indítvány elutasításra került, azzal az indoklással, hogy az nem szakkérdés, ugyanakkor maga a hatóság is szakértőkkel dolgoztatja fel az anyagot. A nyomozati szakban elkövetett szabálysértések és a vádmódosítással kapcsolatos törvénytörő eljárás szintén válasz nélkül maradt.

A ténymegállapítást illetően az egyik legjelentősebb mulasztás, hogy a bíróság miért fogadja el kellő kritika nélkül a vád megállapításait, a vádlottak egyes mozdulatairól, amelyek valójában nem is látszanak egyértelműen. Ez nem más, mint a vádiratban írtak hallgatóságos, de semmivel sem indokolt elfogadása.

Elvi kérdésnek tűnik, de mégis fontos, hogy nem osztjuk a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy „a bizonyíték érvénytelenségét tehát a beszerzés során elkövetett jogsérelem súlya akkor eredményezheti, ha az olyan jelentőségű, mint a bíróság, mint az ügyészség vagy a nyomozó hatóság által elkövetett bűncselekmény, tilalmazott módszer vagy az eljárás résztvevőinek lényeges jogséreleme. Másképpen megfogalmazva ezt azt jelenti, hogy eljárási hiba miatt akkor nem tekinthető érvényesnek és felhasználhatónak ez bizonyíték, ha beszerzéséhez vezető jogsérelem perújítási ok alapjául szolgálhat.”.

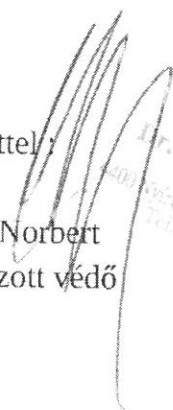
Ennek a megközelítésnek nem lehet helye, a tiltott bizonyíték nem csak bűncselekmény, hanem más ismeretlen módon is születhet, így ha teret engednénk a fentieknek akkor kiüresedne a bizonyítékok tilalmával kapcsolatos törvényhely.

Melléklet:

- ügyvédi meghatalmazás

Nyíregyháza, február 15.

Tisztelettel:
Dr. Szőke Norbert
meghatalmazott védő

Dr. Szőke Norbert
Ügyvéd
Nyíregyháza, Bocskai u. 30
Tel: 74-544-129